

ABONAMENTUL:

un an . . . 28.— Cor.
jumătate an 14.— „
3 luni . . . 7.— „
o lună . . . 2.40 „
Pentru România și străinătate:
un an . . . 40.— franci.
Telefon
pe oras și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.

Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

„Scriu această carte.“

Arad, 18 Noemvrie.

Un soldat român dintre acei mulți fără număr câți au bătut în marșuri drumurile Galileei, întâlnind sate cu populație aproape exclusiv izraelită și un foarte mare număr de fugiați izraeliți terorizați de groaza invaziunilor muscălești, a fost puternic impresionat.

Într-o bună zi când i-s'au prilejit câteva momente liniștite și gândurile i-au putut să-și găsească voie la cei de-acasă, răsărind o corespondență de campanie pe fața lucie a unei pietre, ori pe spatele unui tovarăș de armă, a început să scrijele întâiele cuvinte: scriu această carte din Țara

Creionul soldatului român a fost călăuzit de un just simț politic. Socoteala voinicului și socoteala tuturor de-o seamă cu el, e socoteala ce și-o face țăranul român și țăranul tuturor națiilor. Un teritoriu locuit de o anumită populație în majoritate, constituie „țara” populației, înaintea oricărei țărâni.

Diplomația austriacă nu recunoaște o țară și nu o vedească, după cum poate nu o recunoaște nici o altă diplomație.

Dar, dacă există ceva sfânt pe pământul nostru, de sigur că în rîndul întâi este sfântă existența popoarelor. A recunoaște, a îmbru-

șura existența unui popor, a-l ajuta să se consolideze, însemnează a da contribuția la înflorirea umanității. În concepția țărânimii, adevărată a celei mai numeroase părți a unui popor, începe această pace universală între popoare. Se dă dovada unei justețe politice, pe care n'o are diplomațiile statelor.

În mintea țăranului — a cărui dezvoltare este garanția unui neam și a culturii lui, — noțiunea țară este strâns legată, confundată cu noțiunea sufletului și pământului pe care trăiește el și consăngenii săi.

Rămas bun frumos Bănat

Eu de tine mă despart.

—scrie pe o corespondență de campanie un alt voinic, și urmează:

Zilele-mi sunt socotite

Pe armele țintuite,

—cu o duioșie profundă pe care numai ai lui o pot pricepe, simți în toată adâncimea sa.

Masele neamurilor par a vedea mai clar, a fi în stare să dovedească o concepțiune politică adevărată realității.

De bună seamă și cer o îngrijire destinele monarhiei austro-ungare, după atâtea acte de eroism și jertfire ale soldaților români, dându-se dovada lipsei oricărei șovăeli în a o sprijini și a-i susține viața, vor ști să răsplătească jertfa de sânge

Vodă Carol la Calafat.

Amintirile veteranului Ștefan Georgescu (Și G. Sergent.)

Într-una din zile, pe când manebram cu tunurile pe câmp deodată izbucnește o detunare peste Dunăre și cât ai clipi din ochi un obuz turcesc se sparge la capătul taberei noastre, a țării călărețe.

Nouă ne-a făcut mai întâi cinstite turcii sărându-ne cu obuzele lor; și, tot noi regimentul de artilerie, ce poartă numele regelui nostru Carol, am răspuns cei dintâi la salutul lor. Și apoi am aruncat apoi, cel din urmă obuz în direcția Vidinului după ce am cutreerat victorios, în lung și în lat, țara turcească.

În tabără nu se aflau decât vre-o două santinele când a căzut cel dintâi obuz. Noi cu toții, oamenii și cai, eram pe câmp la exerciții, nu pe parte de acolo.

În clipă am rămas încrămeniți; și până să ne dăm seama, din nou izbucnește o altă detunare și un obuz se sparge departe de câmp, așchii și altele, câteva obuze în șir.

În graba cea mai mare așezăm și noi tunurile și răspundem Turcilor. Cel dintâi foc de tun a fost comandat de maiorul nostru Popescu și a ajuns mai târziu unul din generalii cei

mai de frunte. Iar ostașii cari au pregătit tunul au fost: sergentul Dragnea Dumitru, caporalul Păun Ion și servanții Dumitru Vlad, Dumitru Vasile, Nedelcu Mitică și Radu Savu. Sergent-major al bateriei era Mihăilescu Petru iar comandant locotenentul Dănescu Elefterie!

Îi știu pe acești oameni și i-am văzut la lucru cu ochii mei; și de aceia stăruiesc asupra acestui amănunt fiindcă mulți se laudă astăzi că ar fi aruncat cel dintâi obuz în cetatea Vidinului.

Turcii îndreptară apoi focurile asupra orașului Calafat dărâmand mai multe clădiri însemnate între cari și biserica grecească. Noi însă aveam poruncă să tragem în punctele de unde vedeam că esc fum din guri de tunuri și în punctele unde credeam că se află grămadită oastea turcească.

Această luptă de artilerie a ținut ca la trei sferturi de ceas. Și de aci încolo avurăm zilnic astfel de hărțuiri.

Într-una din aceste lupte a căzut sergentul meu Popescu Constantin, un mehedințean isteț și vioi, bun de glume, tocmai pe când striga la bomba ce venea turbată vâjind prin văzduh: „Purcica măi!... v'ățineți!... vrea sânge de creștin!... vine să-și lepede puii în țara românească!...”

Sfaturi și îndemnuri pentru țărani.

Aratul de toamnă a pământului ce va trebui sămănat la primăvară.

Sfaturile și îndemnurile bune totdeauna sunt folositoare; nici când însă ele nu sunt mai trebuincioase, decât tocmai în împrejurări grele. Și grele, cu adevărat, sunt acum împrejurările și vor fi încă și mai mult în viitor. Nimenea, credem, nu poate trage la îndoială acest adevăr, pentru că toți stăm sub povara unor sarcini, ne mai pomenite la noi — atât cei duși la războiu, cât și cei de acasă.

S'a mai spus și altădată, și s'a spus destul de hotărît, că cei rămași acasă au acum mai multe și mai grele îndatoriri, decât în timp de pace. Toți trebuie să-și încoarde puterile și să-și îndeplinească lucrurile cu mai multă chibzuială și înțelepciune decât altădată. Lucruri nefăcute sau rău făcute acum, ar fi îndoite și întreit mai păgubitoare decât în alte vremuri.

Iată de ce ne adresăm cu aceste rânduri către plugărima noastră, atrăgându-i luarea aminte la o lucrare ce o privește, în rândul prim, pe ea, iar în rândul al doilea ne privește pe toți. Este o lucrare, ce se obicinuieste prea puțin în satele noastre și dela care atârână, în mare parte, asigurarea roadei anului viitor. Anume: *aratul acum a pământului, ce va trebui sămănat la primăvară.*

Se știe că, cu toate greutatele prin care tre-

Tocmai pe când striga astfel o altă bombă îi curmă glasul izbîndu-l peste sale, îi rupe trupul drept în două, și-i aruncă partea dela mijloc în sus ca la doi pași depărtare.

În aceeași clipă au căzut răniți căpitanul Botez din geniu și soldatul Purcaru Ion din bateria noastră, călăreață, loviți de tîndările aceluiaș obuz care omorîse pe Popescu.

El a fost cel dintâi mort din oștirea românească în acest războiu.

Cea dintâi jertfă însă era să cadă chiar voevodul nostru Carol.

Suindu-se pe culmea unei baterii, și Turcii din Vidin observându-l, cu ochi foarte puternice, se și năpustiră asupra-l cu obuzele lor.

Noi încrămeniți de spaimă priviam aiuriți cum, frumosul și mândrul voevod saluta cu șapca obuzele turcești ce se spărgeau, ca dovezile când îi trîntești de pământ, chiar la picioarele Sale.

Ce s'ar fi întîmplat dacă numai o mică schije de obuz l'ar fi atins și doborât? Soarta, nu numai a războiului și a neamului românesc, dar chiar și a altor neamuri, ar fi fost alta; fiindcă, stă scris la Evanghelie: „Bate-voi pistorul și se vor risipi oile”. Precum s'a și mai întîmplat după moartea lui Ion-Vodă cel cumplit, a lui Mihai Viteazul, și alții.

cem, sămănăturile de toamnă s'au făcut și se fac neîntrerupt, timpul fiind foarte priincios pentru aceste lucrări, cum și pentru culesul cucuruzului, al viilor și adunatul cartofilor și nărilor de nutreț etc., deasemenea pentru tăiatul și îngropatul viilor, cum și pentru alte lucrări economice.

Dar ceea ce s'a făcut este mai numai pe jumătate din lucrările, cari ar trebui săvârșite până ce nu dă inghețul. Zicem numai pe jumătate, având în vedere *arăturile de toamnă pentru sămănăturile de primăvară*.

Se știe, că la noi în țară pământul, care se sămână cu cucuruz, cartofi, grâu de primăvară, orz, ovăs și alte plante vâratice, este cel puțin atâta, dacă nu-și întrece pământul, ce se sămână cu grâu de toamnă. Această mare întindere de pământ are să dea cel puțin jumătate din roadele trebuincioase pentru nutirea poporului și pentru alte trebuințe. Iar, când sămănăturile de toamnă se primejdiesc prin ger, vânturi reci, inghet ș. a., sămănăturile de primăvară sunt singura anghiră de scânare pentru plugari și, cu ei împreună, pentru întreaga poporațiunea din sate și orașe.

Deci an de an ar trebui făcut tot ce se cere, neapărat, pentru asigurarea rodului celei mai bogate a sămănăturilor de primăvară.

În această toamnă, încă și mai mult decât ori când altădată, trebuie să nu se scape din vedere lucrările trebuincioase spre atingerea numitului scop.

Iată ce e de făcut:

Toți plugarii să-și are acum, până ce nu dă inghețul, toate locurile, ce vor avea să le sămene la primăvară. Arăturile de toamnă aduc multe înlesniri lucrărilor de primăvară și ele, de multeori, păzesc sămănăturile de primăvară de peire.

Gerul mărunțește mai bine decât ori ce u-nealtă sau mașină brușii sau glilele, ce rămân în urma plugului și el ajută foarte mult formarea materiilor din pământ, cu cari se nutresc plantele.

Prin arătura de toamnă se prinde și păstrează mai bine în pământ umezeala din zăpadă.

Unele locuri și ape cer, la intervale, câte o jertfă omenească. Țăranii cred că aud un glas tainic, venit din adâncurile acestor ape, strigând: Om! ...Om!... Om!... Și acest glas nu încetează până ce omul hotărât de soartă nu se inecă în locul acela.

„Asemenea și Vidinul — ziceau soldații — cerea o jertfă omenească, cerea sânge de creștin, cerea chiar capul lui Vodă Carol. Dar, Constantin Popescu a răscumpărat, prin moartea lui, sângele voevodului nostru.”

„De-acum — adăogau soldații — nici un glonț nu-l mai poate atinge pe Măria-Sa Carol. Fiindcă glonțul, pe care era scris de soarta numelui Lui, a fost abătut din cale prin puterea lui Dumnezeu”.

La Calafat, acum treizeci și șapte de ani, a fost cruțat. Soarta nemiloasă, însă, l'a pândit și ni-l răpește tocmai acum când aveam mai multă nădejde în El. („Minerva”)

Ștefan Vodă.

Ni' gândul și inima plină
De vremile 'n cari-al slăvit
Cu iaimea izbânelor tale,
Pe veacuri, norodu-ți iubit;
De-atunci te chemăm, ca 'ntr'o vrajă.
In doina cumplimientoi dor,
In cânturi de leagăn, in psalme,
Al crucii ne'nvins luptător.

Și dacă vre-odată slăbește
Lumina 'ntr' al Putnei altar,
Se 'nnaltă din culmile-albastre
Un vultur măret, solitar,
Și vine, ca 'n vifor de lupte,
S'alunge tot cugetul rău:
O cruce plântată 'n văzduhuri
Deasupra mormântului tău.

G. TUTOVEANU.

Pământul arat toamna se svântă și se poate sămăna primăvara mai de grabă decât cel ce nu a fost arat.

În pământul arat toamna plantele nu suferă așa mult, în primăverile secetoase, ca în acela, ce a fost arat numai primăvara cu prilejul sămănatului.

Un mare bine este apoi, că pământul, arat de toamna, se poate pregăti primăvara pentru sămănat și numai dând cu grapa ori cu așa numitele scormonitoare.

În felul acesta păstrăm umezeala pământului pentru timp mai îndelungat și facem și economie de timp.

Chiar și numai foloasele arătate ar trebui să îndemne pe toți plugarii a face acum arăturile de toamnă.

În împrejurările de azi, grele din cale afară, mai sunt însă și alte cauze, cari ne îndeamnă să stăruim pentru facerea arăturilor de toamnă.

Între aceste numărăm următoarele:

1. În timp apropiat vor fi chemate la oaste și alte rânduri de oameni de la vârsta de 24—36 de ani și poate și peste 36 de ani. *Aceștia pot să fie la primăvară sub steag.* Lipsind și aceste rânduri de oameni, arăturile de primăvară se vor face mai anevoie și mai rău, ori, poate, multe nu se vor face de loc, rămânând pământurile pustii.

2. *Pământul, arat acum toamna, la primăvară se va lucra mai cu înlesnire,* și numai de femei și copii, *întrebuintând o grapă bună.*

3. Un alt bine, pe care îl aduce cu sine aratul de toamnă, este că *pământul se lucră peste tot, mai ușor în timpul verii,* rămânând curat de buruieni, pufoși și ravăne, ceea ce cu pământul arat numai primăvara se întâmplă mai rar. Putându-se face astfel lucrarea pământului mai cu înlesnire și mai repede, rămâne timp mai mult pentru săvârșirea altor lucrări economice din timpul primăverii.

4. Dar mai este acum și o altă împrejurare, ce nu trebuie scăpată din vedere. Acum se găsec încă în cele mai multe economii vite îndeajuns pentru o lucrare temeinică a pământului, pe când la primăvară, după toate prevederile, *poate să fie lipsă, luându-se vitele de către căpeteniile armatei spre a fi tăiate, în caz de trebuință, pentru hrana ostasilor.* Multe familii, cari acum au 2 sau 4 vite de jug, pot să rămână la primăvară numai cu jumătate din ele. În o astfel de împrejurare aratul pentru sămănăturile de primăvară are să se facă cu multă greutate și întârziere ori să rămână nefăcut.

Fiindcă arăturile de toamnă se fac mai cu greu, oamenii se pot ajuta acum prin zănd ru-dele și vecinii câte 4 vite la plug, lucru care la primăvară, în lipsa vitelor, nu s'ar mai putea face decât rar de tot. În împrejurări grele, năcazul îi apropie pe oameni mai bine decât timpurile de pace și indestulare.

Iată, deci, pentru ce ne îndreptăm către bărbați, femei și copii, aducându-le tuturor aminte și îndemnându-i, bine să chibzuiască și să stăruie, la vreme, pentru bunul mers al economiei, precum ai noștri, cei de pe câmpul de luptă stăruie cu bărbăție în contra dusmanilor. Dar nici nu e de ajuns numai lupta purtată pe câmpul de bătăie, ci trebuie purtată o luptă aprigă și în contra lipsei, care își arată ghiarele pretutindeni și amenință a deveni tot mai primejdioasă.

Repetăm, deci, aratul de toamnă pentru sămănăturile de primăvară trebuie făcut acum, cu puteri îndoite. Tocmai pentru că trăim în timpuri ne mai pomenit de grele, trebuie făcută această lucrare, puțin obicinuită la noi.

Nu mai așa putem avea nădejde de o *roadă bogată în anul ce vine,* roadă atât de trebuincioasă după anul economic, de față puțin priincios, și încă și mai nefericit prin războiul crâncen, care mistuie vieți nenumărate, mistuie bani, mistuie vite, mistuie bucate și poate aduce *toamete și boli,* mai ales dacă se va îndelunga prea mult, la primăvară și în timpul verii.

Stăruiti, prin urmare, voi toți fruntasii satelor, stăruiti cu vorba, dați pildă, săvârșind înșivă, mai întâi, lucrările arătate, ajutați și îndemnați și pe alții, cari pot, să ajute pe cei mai lipsiți și nepricepuți a-și duce în îndeplinire lucrările economice, la timp.

Astfel putem avea nădejde, că vom înlătura relele și primejdiile, cari ne amenință. Să ne ajute Dumnezeu!

„R. E.”

S.

„Fondul căpitanului Amos Pop”.

Am arătat la timpul său entuziasmul cu care a fost primit de către publicul român arădan un marșbatalion al regimentului de inf. 43, condus pe câmpul de luptă de domnul căpitan Amos Pop.

În amintirea acestui moment înălțător, când o tânără și entuziastă româncă, d-șoara Elena Bălan, dentistă în Arad, a predat acestui brav batalion românesc un admirabil drapel național purtat de voinicul caporal Constantin Marincu originar din Giroc (lângă Timișoara), voinicii acestui batalion, după cum am amintit, au predat numitei domnișoare suma de 100 cor. și astfel s'a pus baza unui fond cu numirea „Fondul Căpitan Amos Pop”.

De atunci d-șoara Elena Bălan, patroana drapelului și îngrijitoarea acestui fond a mai colectat și deșus 100 cor., iar acum mai nou d-șoara a mai primit următoarele sume însoțite de calde cuvinte românești:

St. dșoară,

Dorința ferbinte de a putea contribui și eu cu obolul meu la mărețul fond „Căpitan Amos Pop”, m'a îndemnat ca să Vă trimit astăzi cu asemnat poștal suma de 20 cor., rugându-Vă ca să binevoiti a adauge și această modestă sumă la numitul fond.

Hunedoara, în 23 Oct. 1914.

Cu deosebită stimă

Ioan Pop, protopop gr. cat.

St. dșoară,

Primiți Vă rog această sumă modestă de 20 cor. din partea noastră, pentru fondul „Căp. Amos Pop”. Deși e o sumă neînsemnată, dar o donăm după putință, cu bucurie pentru un scop atât de nobil.

La suma de 20 cor. au contribuit: Teodor Maior 6 coroane, Nicolae Birluțiu 5 coroane, Petru Paroș 5 coroane și N. Frățilă 4 cor. În total 20 cor.

Stimători

Românii vasului „Radetzky”.

Radetzky, (Teodo), 3/XI 1914.

Olivia Florea, Ghelar (com. Hunedoara) 50 cor.
Hermina Florea n. Pop, Ghelar, 10 cor. Iosif Florea, Ghelar, 10 coroane. Luiza Pop, Hunedoara, 10 cor. Suma 120 cor.. De mai înainte 200 În total coroane 320.

D-șoara E. Bălan se adresează către toate inimile românești, dar mai ales către Bănații să contribue cu obolul lor la sporirea acestui fond merit să svânte lacrămile orfanilor celor căzuți din numitul batalion pe câmpul de luptă.

Binevoitoarele contribuții să se trimită la adresa dșoarei ELENA BĂLAN, dentistă, Arad, str. Weitzer János, nr. 13.

Războiul.

Unde se va da lupta decisivă?

Petrograd. — „Dagblad” publică un comunicat al Agenției telegrafice din Petrograd, care spune că în fiecare clipă se așteaptă începerea luptei decize în apropiere de Cracovia. Germanii au săpat șanțuri dealungul graniței dintre Germania și Rusia, pe cari le-au întărit cu garduri de sârmă și alte piedeci de neînving. Cu toate acestea — spune comunicatul rusec — luptele decize nu se vor da la graniță, ci planul Germanilor e să provoace decisiva pe linia Königsberg—Lötzen—Graudenz—Bromberg—Posen—Glogau—Breslau și Nisse.

Respingerea Rușilor la Cracovia.

Budapesta. — Dela cartierul principal se comunică: Trupele noastre înaintând ieri în apropiere de Cracovia au cucerit linia dintâi de apărare a dușmanului, spre nord dela granița Galitiiei. În ținutul Wollrom-Pilița Rușii au ajuns mai mult numai în bătaia tunurilor noastre. Unde au fost atacați de infanteria noastră, au fost respinși. Unul dintre regimentele noastre a prins 100 de Ruși și două divizii de mitraliere. Biruința Germanilor la Kutno se simte pe întregă linia. — Generalul maior Höfer, locuitorul șefului statului maior.

Mare luptă la Lille.

Hanovera. — Ziarul „Hann. Cour.” primește din Haga: Ziarul englez „Times” scrie că în zilele cele mai apropiate se va începe o mare luptă hotărâtoare la Lille, care orăș și până acum a suferit mult în urma bombardărilor. Se pare că Germanii fac încercare să rupă aci linia Francezilor. Aeroplanelor germane au spionat pozițiile aliaților.

Atacuri nereușite.

Budapesta. — Din Berlin se telegrafiază: Dela cartierul principal german s'a comunicat ieri înainte de amiază: Pe câmpul de războiu dela apus a fost și ieri liniște. Francezii au atacat dela Verdun spre ost și dela Cirey spre nord ost fără reușită.

Spre Kraguievaț.

Budapesta. — (Cartierul presei). Sârbii s'au retras la o depărtare de 10 kilometri dela Valievo, spre Kraguievaț. Trupele noastre au fost tot în urma Sârbilor, cari au luat lupta în noile poziții. Aeroplanelor noastre au colindat prin văzduh în Serbia și în tot locul au dat de știre despre căderea orașului Valievo. Din aeroplanelor au fost aruncate vre-o câteva bombe asupra Belgradului. Monitoarele noastre continuă să bombardeze Kalimegdanul, distrugându-i reflectorul cel mare. Sârbii nu mai pot să se țină multă vreme în pozițiile lor și se așteaptă ca în scurtă vreme se vor retrage în valea râului Morava, unde se pregătesc pentru cea din urmă împotrivire.

Persia lasă să treacă trupe turcești peste teritoriul ei.

Milano. — Intârziând Rusia să-și retragă trupele din Persia, conform neutralității acestei țări, guvernul persian s'a învoit oficial ca trupele turcești să treacă peste teritoriul persian și totodată să se formeze trupe de voluntari pentru apărarea Califatului.

Neutralitatea Persiei.

Budapesta. — Din Londra se telegrafiază: Guvernul persian a adresat o notă către puteri, declarând că Persia va rămâne neutrală. Guvernul persian a rugat guvernul englez, ca războiul să nu fie dus pe teritoriul Persiei.

Redeschiderea liniei telegrafice cu Cernăuțul.

Cernăuți. — Linia telegrafică cu Cernăuțul a fost redeschisă. Refugiații din Sadagura povestesc lucruri îngrozitoare despre cruzimile Rușilor.

Operațiunile germane în Prusia orientată.

Budapesta. — Biroul de presă al guvernului ungăr comunică: Cartierul principal german a dat ieri înainte de amiază următorul comunicat: Pe câmpul de războiu dela ost operațiunile se desfășoară favorabil.

Guvernorul Varșoviei prins.

Budapesta. — Dela cartierul principal german se anunță, că între prizonierii făcuți în lupta victorioasă dela Kutno se găsește și guvernorul Varșoviei, van Korff cu întreg statul lui major.

Trupe japoneze în Egipt.

Roma. — Ziarul italian „Corriere della Sera” scrie că aliații s'au gândit în repetite rânduri să aducă trupe japoneze în Polonia rusească și în Egipt. Devenind liberi în 5 Noemvrie, după căderea Cingtaului, 40,000 Japonezi, s'a luat hotărârea ca aceștia să fie transportați de probă în Egipt.

Stare de asediu în porturile rusești dela Dunăre.

Galați. — În Ismail și Reni s'a ordonat ca seara la orele 8 să fie închise toate prăvăliile și să fie stânse toate lămpile, iar pe străzi unblă patrulă de jandarmi. În amândouă porturile e mare temere, că flota turcească va bombarda orașele. Asentările se fac în mare grabă și au fost asentați și cei de 18 ani. Amândouă orașele sunt pline cu trupe rusești. De aici se concentrează trupe în Odessa.

Situația pe frontul din Polonia rusească.

Berlin. — Pe câmpul de luptă de vest cavaleria germană întărită, a respins cavaleria rusă superioară ca număr, la răsărit de Kalisch, pricinuindu-i însemnate pierderi.

De azi armata germană și cea rusă se găsesc în luptă decisivă.

Din sursă autorizată se anunță, că acesată luptă se desfășoară în favorul armatei germane și că va avea urmări decisive asupra mersului viitor al războiului.

Comunicate oficiale rusești.

Ziarele ungurești publică următoarele comunicate oficiale rusești:

Petrograd. — Comunicat al marelui stat major: În Prusia orientată acțiunea s'a desfășurat pe frontul Stal-luönnen—Krouglianken și în regiunea Soldau. Dincolo de Vistula s'au dat lupte de importanță secundară în regiunea Kalis, Neșava unde avangardele inamice au căutat să progreseze. În Carpați ariergardele austriace, cari s'au menținut pe trecătorile de pe Sanul superior, în regiunea Sanok, au fost atacate de trupele noastre. Blocarea cetății Przemysl, care fusese suspendată în perioada de ofensivă a armatelor austro-germane, a fost restabilită. (Westnik).

Petrograd. — Statmajorul generalismului comunică: În Prusia de est luptele continuă în regiunea Stal-pönnen și pentru posesiunea ieșirilor lanțului oriental al lacurilor Mazuriene. Lupta în regiunea Soldau durează. S'a revelat ofensiva Germanilor în direcțiunea Thorne, pe ambele țărmuri ale Vistulei, pe Ryt, Vlocawsk și mai la vest. De altfel este stabilit că inamicul a atras aici o parte din trupele dela Lyck. În regiunea dela Czenstochowa Germanii se mișcă treptat spre graniță.

În Galiția ofensiva noastră pe Dunaieț n'a aflat nici o împotrivire ocupând Krosno.

Pe Marea Neagră la Sulina au fost zărite torpiloare turcești. (Westnik).

În preajma unui atac contra Smyrnei.

Constantinopol. — Comandantul militar al Smyrnei a publicat o proclamație în care spune că autoritatea militară a luat toate măsurile pentru a apăra Smyrna pe uscat și pe mare. Proclamațiunea anumără apoi pe larg datoriiile populațiunii în caz de bombardare.

Atena. — Vasul grecesc „Samos” mergând la Smirna a întâlnit un cuirasat francez al căru comandant i-a ordonat să se înapoieze la Mitilene, dat fiindcă o acțiune navală engleză contra Smyrnei este iminentă.

RĂZBOIUL TURCO-RUSO-ENGLEZ.**Lupte navale.**

Constantinopol. — „Terdschumani Hakikat” află, că un vas turcesc a avariat lângă Abadan, aproape de îmbucătura lui Chatelarab o canoanieră engleză; patru oameni din echipagiul acesteia au fost uciși. Un alt vapor turcesc, care se afla în observațiune în fața casei Seikului de Kuwait, a avut o luptă cu canoanieră engleză care a fost serios avariata și care mai târziu s'a scufundat în fața Abadanului.

După informațiuni autentice complementare, la luarea fortului Elarick, triburile indigene au smuls cu propriile lor mâni drapelul englez și s'au închinat în fața drapelului otoman înfipt de trupele victorioase. Triburile s'au risipit în urmă în toate direcțiunile pustiului strigând:

— Dumnezeu să dea victorie sultanului. — (Corr. Bur.)

Vase turcești dispărute.

Constantinopol. — Comunicatul cartierului general zice: Lipsește orice știre despre vasele-transporturi turce: „Bezmialem”, „Bachriachmer” și „Midhatpașa”, plecate din Constantinopol acum 8 zile. Cum aceste vase la bombar-darea Zungulakului se aflau în acea regiune, probabil că au fost atacate de flota rusă și scufundate. (Corr. Bur.)

TURCII SPRE BATUM.

Constantinopol. — Noua agenție otomană află dela cartierul general turcesc că azi noapte, în urma unui atac de noapte trupele turcești au surprins și cucerit trei case de adăpost ale Rușilor de pe graniță din vilae-

tul Trapezunte; trupele turcești înaintează în direcția orașului Batum, și se găsesc acum la o distanță de trei ceasuri de marș dincolo de granița turco-rusă. Trupele noastre au ocupat cazarma rusească din Kordughlu. (Korr. Bur.)

Situația în Egipt.

Berlin. — Fetiva apărută acum către toți Mohamedanii proclamă războiul sfânt, cu restricțiuni în favoarea aliaților și a neutrilor.

Numeroase manifestări în Persia, India, Afganistan și Egipt și declarațiunile de solidaritate ale Sunitilor și Schiilor dovedesc unirea întregii lumi islamine.

Prinții goniți din Egipt, cari au sosit în Italia, confirmă că Turcii au trecut pe teritoriul egiptean. Intreaga revoltă egipteană ar fi îndreptată în contra Englezilor. Față de Italia se va observa neutralitatea.

Bulgaria rămâne neutră.

Sofia. — Ziarul oficios „Narodni Prava” vorbind de curentele cari circulă printre partidele politice bulgare pentru anumite grupe de beligeranți relevă, că cea mai desăvârșită unanimitate domnește între toate partidele asupra unui singur punct și anume că principala condițiune pentru participarea activă a Bulgariei în favoarea vre-unuia din beligeranți este gantarea completă a realizării idealurilor naționale bulgare. Toate partidele sunt de acord, că dacă Bulgaria, după epuizarea tuturor mijloacelor pacifice, ar fi împinsă la o acțiune, aceasta nu se va face decât de acord cu acel grup de puteri, care aprobă dinainte realizarea idealurilor naționale ale poporului bulgar. (Cor. Bureau).

Delcassé vrea să reînființeze blocul balcanic.

Berlin. — Față de sforțările lui Delcassé ca să înființeze o nouă uniune balcanică, ziarul bulgar „Dnevnic” amintește că Delcassé, pe când era ambasador la Petersburg, a propus împărțirea Bulgariei.

Într-o convorbire cu reprezentantul ziarului „Berliner Lokalanzeiger” ministrul plenipotențiar al Bulgariei la Roma, a declarat că o campanie a Bulgariei contra Turciei este exclusă. Chestia Adrianopolului numai există de oarece Bulgaria nu are intenția să dobândească ținuturi străine.

Proclamație către locuitorii Macivel.

Neoplanta. — Guvernorul militar general-major Füllöpp al ținutului Maciva, cucerit de armatele noastre, a adresat către locuitorii acestui ținut următoarea proclamație:

„Comandamentul suprem al armatelor austro-ungare din Balcan m'a însărcinat cu guvernarea teritoriului ocupat. Mi-am început activitatea și mi-am ocupat oficiul în Rogatița. Aștept dela fiecare supunere necondiționată.

Aceluia care se va purta conform, îi voi fi un superior drept și binevoitor, care va griji de binele vostru și apărarea averii voastre. Împotriva acelora, cari vor îndrăzni să se împotrivescă voi proceda cu cea mai nemiloasă rigurositate.

Pentru menținerea ordinii poruncesc ca:

1) fiecare locuitor să se înștiințeze îndată la primăria comunei sale și din comuna sa se poate depărta numai primind în scris permisiune dela comandamentul stațiunii militare sau antistia comunală.

2) Toți, cari sosesc în vre-o comună au să se prezinte fără întârziere la primărie, fără deosebire că a locuit acolo mai nainte sau a venit numai acum în comună.

3. În fiecare comună se vor alege 3—4 ostatici, cari vor fi făcuți rezponzabili pentru toate stricăciunile ce s'ar face eventual drumurilor, liniei ferate, telefonului, sârmelor telegrafice sau altor obiecte militare. Petru pagubele înșirate stau bun toți locuitorii cu averea lor mobilă și imobilă, din comunele unde s'au făcut pagubele.

4) Banii austro-ungari — tot așa și cei de hârtie — își au valoarea lor întregă și fiecare e obligat să primească acești bani. Pentru un dinar se stabilește valoarea de 50 fileri.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 18 Noembrie 1914.

† Octavian Oancea, locotenent la reg. 41 din Cernăuți.

Când iau condeiu în mână spre a înregistra pierderea acestui fiu brav al neamului, o lume întreagă de simțiri nelămurite îmi frământă sufletul. O mână diafană par'că-mi apasă pleoapele și mă face să trec în lumea visurilor.

Ori ce clipă ce zboară ne aduce ceva nou, ceva surprinzător.

Anul acesta e anul plângerilor și al suspinelor.

Înțelegând datorința sfântă ce o are fiecare cetățean, au sburat ca șoimii, mândri și falnici fii ai neamului nostru, acolo, unde glasul patriei îi chema.

Unul dintre acești șoimi a fost și acest tânăr brav, Octavian Oancea, originar din comuna Borossebiș de pe apele Crișului alb. Abia de 23 ani, și a ajuns la rangul de locotenent. A studiat școala de cadeți din Budapesta, apoi a trecut la academia militară „Maria Theresia” din Wiener Neustadt. A ajuns apoi la reg. 41 din Cernăuți. Dornic de știință, s'a înscris la filozofie dorind a se specializa din limbile: română, franceză și germană.

Un glonte nebun însă i-a sfărmat toate idealurile curmându-l firul vieții. S'a luptat într'adevăr ca un Român, pentru ce a și fost decorat de Maj. Sa cu o cruce de aur și cea mai înaltă recunoștință.

Cine l'a cunoscut până ce era în viață, a rămas încântat de drăgălășenia lui. Era un adevărat tip de blândețe și modestie, iubit de toți prietenii și cunoscuții. Dispunea de o cultură înaltă. Abia împlinise vârsta de 23 ani și vorbea 6 limbi. S'a stins însă, ca o flăcărie vie în acea etate, când viața-i mai dulce, când visurile se îngână cu realitatea.

S'a stins pentru totdeauna, lăsând nemângâiați, pe iubiții săi părinți, 4 sorioare și un frate, care încă e înrolat ca voluntar.

Bunul Dumnezeu să-l mângâie și să le dea tărle pentru a putea suporta această lovitură crudă a sortii.

Pe un mormânt proaspăt dintr'o pădure de lângă Lemberg va cânta de acum câte-o cucuvală tristă, răspândind melancolie. Când se va abate pe acolo câte un călător și va zări mormântul nou, își va ridica pălăria și va rosti cu evlavie cuvintele:

„Pie-ți fărâna ușoară și odihna 'n Domnul, căci a știut muri pentru patria sa”.

C. M.

Parastas solemn pentru profesorul Dr. Avram Sădean. Ni se comunică din partea direcției Seminarului nostru din localitate:

Duminecă, în 9/22 Noembrie a. c. se va ține în catedrala română din Arad parastas solemn precedat de sl. liturgică, întru amintirea profesorului dr. Avram Sădean, mort pe câmpul de luptă în Galiția.

Răspunsurile liturgice le va da corul seminarial.

BĂNCILE NOASTRE CA LOCURI DE SUBSCRIPȚIUNE PUBLICĂ PENTRU IMPRUMUTUL DE RĂSBOIU. Din partea ministrului de finanțe au fost autorizate să funcționeze ca locuri de subscripțiune publică pentru împrumutul de războiu — după știrile ce avem până acum — următoarele bănci ale noastre: „Albina” — centrala din Sibiu, „Albina” — filiala din Brașov, „Albina” — filiala din Lugoj, „Blăhoana” din Oradea-Mare, „Timșana” din Timșoara, și „Victoria” din Arad.

Linia ferată București—Niș—Salonic. Ni se comunică din București: D. dr. Angelescu, ministrul lucrărilor publice, a reușit să organizeze comunicarea zilnică între C. F. R. cu cele sârbești, în vederea stabilirii unei linii București—Niș—Salonic, care permite României să comunice cu Salonicul, Grecia, Egiptul, Italia și Franța. Un serviciu regulat de vapoare s'a stabilit pe Dunăre între Turnul-Severin și stațiunea sârbă Prahovo.

În timpul acesta critic când aproape întreagă Europa e în flacări, când fii patriei noastre fără deosebire de naționalitate se află sub drapel și pe câmpul de luptă, vărsându-și sângele pentru tron și patrie, — datori sunt cei scutiți de loviturile acestui rebel crâncen, a întinde mână de ajutor atât familiilor rămase acasă în mizerie, cât și celor aflători pe câmpul de luptă.

Spre scopul acesta aproape în toate orașele din patrie s'au format comitete mai ales din femei, cari și-au luat asupra lor sarcina de a contribui și a colecta pentru ușurarea soartei celor rămași acasă și a celor aflători pe câmpul de luptă.

În orașul nostru Sighișoara încă s'a format un atare comitet mai ales de dame: române, germane și maghare,

cari nu cruță jertfe și ostenele numai să poată alina suferințele celor loviți de soartă.

Dar și femeile noastre române în general au contribuit cu obolul lor, împărțindu-se vînturile pentru familiile lipsite; iar pentru cei aflători pe câmpul de luptă s'au adunat peste 200 metri de pânză țesută de femeile române din loc; apoi o mulțime de diferite albituri și schimburi; iar Reuniunea femeilor române a contribuit cu 100 coroane și tot dela femeile române s'au mai colectat benevol încă 100 coroane, în total 200 cor., cari s'au administrat la comitet spre procurarea de vestimente calde.

Deși această contribuție benevolă este foarte modestă față de lipsa mare ce reclamă ajutorul tuturor, totuși din aceasta se poate constata simțul de iubire ce se arată pentru apărarea tronului și a patriei.

Pentru cari fapte adevărat creștinești — femeile române din Sighișoara merită recunoștința celor comitenti.

O damă din comitet.

Soldatii răniți din regimentele boheme 42, 74, 92 și 94 de infanterie, grijiți în spitalul „Crucea roșie” din Arad Str. Deák Ferencz aduc pe această cale mulțumiri călduroase dlor medici Dr. Aurel Demian și Dr. A. Herz, precum și unei conducătoare, dna Maria Dr. Botiș și celorlalte dame cari i-au îngrijit până la deplina lor vindecare.

Societatea de lectură „Ioan Popasu” secția pedagogică din Caransebeș s'a constituit sub presiunea dlui prof. Ioan Hango în modul următor: v.-președinte: Gheorghe Veliciu p. c. IV; secretar: Dim. Albulescu ped. c. IV; notar: Nicolae Bona ped. III; v.-notar: Păun Țunea ped. c. II; casier: Corneliu Roșca ped. c. III; controlor: Ștefan Puta ped. c. IV; bibliotecar: Ioan Roșca ped. c. III; v.-bibliotecar: Antoniu Zgriba ped. c. II; dirigent de cor C. Roșca ped. c. III.

LA STATISTICA OSTAȘILOR ROMĂNI DIN PAROHIA SPRING, publicată într'un număr recent al ziarului nostru, alături de cei 62 de inși aflători sub drapel se mai adaugă încă 14 inși — cari au fost chemați — dar au fost trimiși acasă din motive sanitare — pe timp nedeterminat pe 1 lună — 3 luni. Prin urmare și aceștia se pot considera azi-măne ca aflători sub arme. Ar fi deci cu totul 76 de Români gr. ort. plus cei 28 de Români din parohia unită — ar rezulta 104 de ostași din o comună de 300 de fumuri. Cel 14 sunt următorii: 1. Almadie Floria, 2. Alpiu Floria, 3. Nic. Comșa, 4. Nic. Rotariu, 4. Ion Valase, 6. Nic. Stoian, 7. Nic. Cotirlea, 8. Ilie Alușiu, 9. Gavrilă Fleaca, 10. Andronic Fleaca, 11. Ion Harbean Matel, 12. Simion Suciș, 13. Ispas Grecu, 14. Vasile Alușiu. — Spring, 14 Nov. 1914. Cu deosebită stimă Ioan Crăciun, paroh.

Cine știe? Primim următoarele rânduri cu rugarea de a le publica: „Caut pe bărbatul meu Stăia Bălaș, care a servit la reg. 61, comp. 1, bat. 1, nrul poștei de companie 78. Dânsul a pierit în luptele din Serbia. Rog pe toți acei cari ar ști ceva despre soarta bărbatului meu să-mi scrie la adresa Ana Bălaș, Temesvár.

Ultima oră.

AM OCUPAT ÎNĂLȚIMILE CE IMPREJMUIESC VALJEVO.

Budapesta. — A. T. U. — La Valjevo Sârbii au avut pierderi colosale. Rezistența lor crâncenă a suferit întrângere: Sârbii n'au putut să-și mențină întăriturile pe cari ei le pregătiseră cu ani înainte. Generalul Potiorek a dat armatei o pauză de două zile, totuși insuflările noastre trupe au fugărit pe dușman cale de 2 klm.

La răsărit am ocupat înălțimile Cubrica, Raškovic, Jakceva. Prin faptul acesta întreg cercul de înălțimi ce împrejmuieste Valjevo dela nord-vest se află în mâinile noastre. Grosul armatei sârbești s'a retras peste Kolubara spre Arangelovatz.

Am făcut o pradă foarte mare, ireparabilă pentru Sârbi, întrucât după știri din sursă oficială Albanezii au atacat trupele sârbești dela graniță, deci Francezii nu vor mai putea să le trimită Sârbilor arme și muncă prin Muntenegru.

Munițiunea capturată ajunge pe un an de zile. O parte a trenului sârb în fugă spre Bionica a fost prinsă de trupele noastre.

OPERATIILE TURCIEI CONTRA EGIPTULUI.

Berlin. — Corespondentul din Atena al ziarului „Berliner Lokalanzeiger” confirmă știrile, că operațiile Turciei contra Egiptului continuă.

În Syria se observă o activitate militară febrilă.

ASEDIAREA BELGRADULUI.

Budapesta. — A. T. U. — Trupele noastre au ajuns la cele dintâi mari întărituri ale armatei sârbe care apără Belgradul: la înălțimile Goritza—Lipovitz, la o depărtare de 6 klm. dela linia ferată ce duce dela Belgrad. Artileria noastră bombardează fără întrerupere dealul Banow, la o depărtare de 6 klm. dela Belgrad. Monitoarele noastre sunt în continuă lucrare.

VENEȚIA INUNDATĂ.

Roma. — Orașul Veneția e inundată. Pe platforma San Marco apa s'a urcat la 70 cm.

TURCII VESTESC VICTORIILE NOASTRE DIN MOȘEE.

Constantinopol. — În baza unui decret al Sultanului în moșee se vestesc și victoriile armatelor germane și austro-ungare.

RĂSCOALA BURILOR.

Rotterdam. — După cum e informat „Deutsches Tageszeitung” nu se mai dă crezământ știrilor lansate despre evenimentele din Africa de sud de Agenția Reuter. După informații din surse sigure răscoala Burilor s'a lăsat peste întreg Oranie și partea cea mai mare a Transvalului.

GUVERNUL SÂRBESC FUGE DIN NIȘ.

Budapesta. — „Pester Lloyd” e informat din Sârbia că guvernul sârbesc se pregătește să fugă din Niș la Ușkub, simțindu-se în nesiguranță în Niș.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

Am primit în abonament dela următorii: Romul Pantos, Pilul-mare 2 cor. Martin Petrocoane, Mercina 4 cor. Ioan Paul, Aszonyfalva 2 coroane.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Calendarul partidului național român pe anul 1915 e gata și se află la legătorul de cărți.

Dintre toate călindarele românești acest călindar va fi cel mai frumos, mai bogat, cu o mulțime de tablouri și fotografii actuale, dar în același timp Călindarul partidului este și cel mai ieftin.

Deci cine dorește o podoabă a casei pentru sf. sărbători precum și o caldă mângăiere în aceste zile de groază a războiului, să-și procure acest călindar încă de pe acum trimitând înainte prețul de 80 fileri iar pentru România 1 leu 20 bani, (aci e socotită și plata pentru poștă) la adresa: Librăria „Concordia”, Arad, str. Deák Ferencz nr. 20.

S'AU PIERDUT

Un cal de 1 și jum. ani și o lapă de 2 și jum. ani în comuna Secusigiu (Székeskut). Pe amândoi e ars semnul S 146. Cări vor da de urma lor să se adreseze lui TOMA DOBÂNDĂ Székesut, Nr. casei 31.